

Več kot četrtina iz vsega
političnega vred ali v Mariboru
na dom za celo leto
20 K, pol leta 20 K, za četrt leta
10 K. Leden jugoslavije 50 K.
Neposredna se pošlje na uprav-
ni Slovenkega Gospodarja
v Mariboru, Koroška cesta št. 5.
Za dopolnila do odpovedi.
Neposredna se plačuje naprej.
— Telefon šte. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaje „Kotol. takovnega države“
dobro je list brez posebne
ročnice. — Uredništvo: Koroška
cesta št. 5. Kopirali se ne vrata
Upravi, živo sprejema naročila,
inserate in reklamacije. Čena
insratom po dogovoru. Za vsa
vrstne oglase primeren popust.
Neposredna reklamacije so politične
prosta.
— Telefon št. 220. —

35. številka.

Maribor, dne 1. septembra 1921.

55. letnik.

1. Vseščak.

Pazite na volitve v cenilne komisije za dohodnino!

V „Uradnem listu“ za Slovenijo z dne 16. avgusta 1921 šte. 97, letnik III, je delegacija ministrstva financ razpisala volitve za cenilne komisije za priredbo dohodnine. Te volitve so za davkoplačevalce zelo velike važnosti. Ake kje, je tukaj na mestu geslo: Pomagaj si sam!

Največ pritožb je bilo zadnji dve leti, da se je osebná dohodnina 1. na splošno preveliko, 2. neenakomerno predpisala in iztirjala ter da se 3. niso pri kmetijskih posestnikih v zadostni meri upoštevale gospodarske okoliščine in posebej ne brezpogojno potrebni izdatki.

Seda, je čas, da si davkoplačevalci pomagajo, ako volijo v okrajne komisije dobre, vestne in z gospodarskimi razmerami vešče moze — zaupnike. Opozorjamo pravočasno na te volitve, da nam nihče ne bo mogel očitati, da smo priliko v korist in varstvo davkoplačevalcev zanemarili.

Golovo je, da davkov kot takšnih nihče ne more popolnoma odpraviti, ali olajšave in pravična razdelitev se lahko pribori. In to je glavni namen komisij, ki imajo zelo dalekosežne pravice. Komisija ima n. pr. v zadevah osebne dohodnine iste pravice, kakor davčna oblast. Ona presoja vse ustmene in pisane napovedi, predsednik lahko zahteva ravno tako kakor tudi cela komisija ponovno napoved dohodkov od davkoplačevalca in ima pravico, da ga pokliče in zaslišuje. Komisija sme poklicati k sejam izvedence, ravno tako ima davkoplačevalec pravico predlagati, da se izvedenci zaslišijo in zaprisežejo.

Komisija sama določi na podlagi svojih poizvedb in na podlagi davkoplačevalčevih podatkov višino, stopnjo davka. To je njena največja moč. Pri tem upošteva vedno splošni gospodarski položaj in tudi posebne okoliščine posameznih obdavčencev. Ravno v tem oziru komisija lahko največ stori, ako pošteno, vestno in nesebično vrši svoj posol.

Podrobnosti o načinu poslovanja in o pravicah komisij in načinu, kako se ima davkoplačevalec braniti, bom opisal še pozneje.

Naša pokrajinska narodna vlada je morala svoj čas (29. jan. 1919) komisije ukiniti, ker jim je že davno potekla volilna doba in ker so bili v njih po mnogih krajih sami Nemci in nemškutarji. Kmalu nato pa je beograjsko ministrstvo financ vse centra-

liziralo v Beogradu in tako delegat v Ljubljani ni smel, ministri financ pa so pač obljubili, ali niso izvršili razpisa. Ponovnemu našemu dreganju in intervencijam je sedaj zadoščeno.

Volitve se vršijo glasom razpisa v nedeljo, dne 25. septembra t. l.; volilno pravico imajo le moški, 24 let stari davkoplačevalci z vsemi državljan-skimi in političnimi pravicami. Zaka niso dali tudi davkoplačevalkam vsaj aktivne volilne pravice, mi je nerazumljivo, kajti če so lahko skrčili dobo voljavosti mandatov od 4 na 3 leta in namesto v postavi določene volitve z listkom upeljali ustmeno volitev, potem tudi ni razloga, zakaj se davkoplačevalkam ne bi dala možnost, da same zastopajo svoje interese, saj morajo tudi same plačevati! Pa za sedaj torej velja: volitev je ustmena, kakor nekda pri naših občinah v občinske odbore in vrši se pri davkarijah. Ker pa volilne komisije tega ali onega ne bodo poznale, naj vsak prinese s seboj plačilni nalog ali kako drugo legitimacijo.

Se enkrat: pozor vsi tisti, ki plačujete osebno dohodnino! Ne zanemarite prilike, da si sestavite dobro komisijo, ki vam bo odmerjala osebno dohodnino pošteno, pravično in nepristransko! Nobeno posredovanje naših poslancev vam ne more toliko koristiti kakor si lahko koristite sedaj vi sami v tej zadevi. Tudi bo posredovanje sedaj težje, ker vam je dana prilika, da sami v komisijah lahko mnogo popravite.

Kdor se zanima za podrobnosti teh volitev, naj si natančneje prebere „Uradni list“ šte. 97, kakor sem v začetku povedal. Omenjam še, da imajo posamezni cenilni okraj sledeče število komisij: Brežice 5, Celje mesto 6, Celje okolica 12, Kočevje 6, Ljutomer 6, Maribor mesto 12, Maribor okolica 12, Ptuj mesto 6, Ptuj okolica 6, Slov. Gradec 6. Polovico teh članov volijo povsod davkoplačevalci.

Kaj je s samostojnimi milijoni?

Po vseh mogočih jugoslovanskih listih se je pisalo, koliko so dobili Turki od Pašića, da so glasovali za ustavo. Bila je to svota 1200 milijonov kron, kar bo moral nositi jugoslovanski davkoplačevalec, da je ostal Pa-

šić z demokrati in samostojneži lahko na vladi in da nam je v ustavo spravljen beograjski centralizem.

Kmalu po glavnem glasovanju za sedanjo ustavo, ki daje vso moč doli v Beograd, ki tudi omogočuje ministrom, da nekaznovani lahko gospodarijo kakor hočejo, in ki parlamentu in ljudskim zastopnikom — poslancem ne da tiste moči in veljave, kakor jo v korist ljudstva morajo imeti torej kmalu po tem glasovanju pa se je po časopisu razširila vest, da Pašić beograjskega centralizma ni plačal samo Turkom, ampak tudi samostojnežem. In sicer govorijo in pišejo sirom naše domovine, da so „samostojneži“ postali Judeži nad slovenstvom in nad kmetijskimi slov. koristni za 200 milijonov in za korita voditeljev.

Samostojneži se ne morejo otresti tega očrta, četudi sami osebno poskušajo. Niti vlada kot taka, niti merodajne osebe niso dale dosedaj nobene jasne, določene izjave v tej zadevi. Tudi minister Kukovec ni upal na shodih z barvo na dan, čeravno so ga vprašali.

Naše ljudstvo pa hoče jasnosti, naše ljudstvo hoče vedeti resnico! Kot državljani, kot davkoplačevalci imamo do tega pravico! Kdo je prejel ta denar? Kam ste dali ta denar? Mi tirjamo račun! Če ste vzeli, res ne milijone, kakor je Judež vzeli, res neke, potem ni dovolj ostre sodbe, ki jo izreče prevarano ljudstvo nad vami. Dovolj velika je krivda, ker ste varali ljudstvo, ko ste povsod agitirali: „Proč od Srba“ in ste si nadejali sleparsko ime „samostojna“, da bi ljudstvo mislilo, da hočete tudi res delati za politično in gospodarsko samostojnost, kakor ste obljubljali. Varali ste ljudstvo, ko ste napravili takšno ustavo, da ima jugoslovanski državljani manj svobode in manj pravice, kakor so jih prej imeli Srbi v svoji srbski ustavi.

Izdali ste slovenske kmetске koristi, ko ste onemogočili posebno kmetško stanovsko-gospodarsko zbornico. Izdali ste ljudstvo, kateremu niste dali, da po ustavi o najvažnejših svojih zadevah samo odločuje po ljudskih glasovanjih, kakor je zahteval Jugoslovanski klub. Sveto Pismo pravi, da je lačni Ezav prodal za skledo leče svoje prvenstvo bratu. Povejte vi, dajte račun ljudstvu, zakaj ste prodali vi samostojni poslanci našo jednokopravnost in našo slovensko samopravo. Osmatrliti ste slovensko ime in oblatili kmetško čast s svojo neznačajno politiko, ki je imela drug obraz doma med ljudstvom in drugega v Beogradu. Povdarjala je doma splošno kmetško korist in kmetško-gospodarska načela, v Beogradu pa se lo-

čila samo za korita in za ministrske, podpredsedniške in poverjeniške stolce, ter se prodala beograjskim bankirskim politikom.

Ni še bilo med pravimi slovenskimi strankami do svetovne vojske tako hinavske in neiskrene stranke, kakor je sedaj „samostojna“. Toda ljudstvo spoznava vso politično neznačajnost in pokvarjenost teh bivših stajericancev in strupenih liberalcev, ki so zlezli skupaj pod eno streho in si nadljali eno varajoče ime. Značajni moze vedno bolj in bolj to resnico spoznavajo in se odtegujejo takšni stranki ter se oklepajo organizacije, ki je res njihova in to je Slovenska ljudska stranka, to je naša Kmetška zveza.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Naša vlada je v smislu določit trianonske mirovne pogodbe izpraznila pokrajino Baranjo, ki meji neposredno ob Madžarsko. Za tako sujo izpraznitev se je posebno zavzemal angleški polkovnik Gosset, ki je stal ob strani Madžarov. Izpraznitev omenjenega ozemlja je imela za posledico, da so Madžari uprizarili strašno gonjo proti tistim prebivalcem, ki so se napram Jugoslaviji prijazno zadrževali. Po krivdi naše beograjske vlade, ki se ni s potrebno žilavostjo pobrigala za varnost tamošnjega prebivalstva, je na stotine Srbov, Bunjevcev, Madžarov in Nemcev zapustilo Baranje ter se naselilo v naši državi.

AVSTRIJA.

Avstriji je morala Madžarska izročiti Zapadno Ogrsko, Hinavski Madžari pa so v tem ozemlju organizirali divje tolpe, ki preprečujejo pravilno predajo Zapadne Ogrske avstrijskim oblastem.

NEMCIJA.

V Nemčiji so pred par dnevi smorili cesarjevega pristaša državnega poslanca Erzbergerja. Erzberger je bil voditelj velike krščanske ljudske stranke, ki je znana pod imenom „centrum“. Umor poslanca Erzbergerja so smatrali Viljemovci kot predigro za boj proti republikanski vladavini nemškega naroda. Vse stranke brez izjeme obsojajo zavratni umor.

GRSKA.

Francoski listi poročajo, da so bili Grki zopet prav pošteno tepeni. Levo krilo grške armade, ki je hotelo obkoliti Turke, v sredini Male Azije, je popolnoma raztepeno.

Širite katoliške liste!

Le tu pa tam sem ujel kako besedo, pa vsekakor se zvedel mnogo važnega za nas. Med drugim sem čul take cel stavek: „Nobeden izmed njia se ne bo vdal!“

Torej je še bilo nekaj poštenih ljudi na krovu.

Dick se je vrnil in drug za drugim so nagnili vrček. „Na dobro zdravje!“ je napil eden, drugi: „Na zdravje Flintu!“ Silver pa: „Na našo srečo, za ugoden veter in obilo zlata!“

Nekaj se je zasvetilo nad masejo.

— Ozri sem se kvišku.

Vrhovi jader so se bliščali v blede svetlobi — mesec je vzhajal.

— In v tistem trenutku je zaklicala straža na sprednjem krovu:

„Zemlja! — Ahoj!“

XII.

Številni koraki so zadoneli na krovu, mestno je hitelo od vseh strani — pozornost je bila obrnjena na morje.

V nihu sem bil zunaj sode, skril se za sprednjim jadrnom in strel proti zadnjemu delu ladje. Oči tam sem prišel mlec spet na krov in srčal Hout ter in Liveseya.

Dalje prihodnjita

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

„Ah, koliko vitkih ladij sem videl že napadenih! Pa koliko brihtnih fantov obešenih na solncu samo zaradi tistega nesrečnega: Hitro, hitro, hitro! — Me razumete? — Izkusil sem si na morju, izkusil! Ko bi le hoteli počakati in potrpeti, pa bi se vozili v kočijah! — Ampak nočete! Poznam vas! Grlo polno ruma hočete imeti že koj jutri in potem — na vesala!“

„Vsi vemo, da ste dober pridigar, John! Toda drugi so znali mornarsko rokodelstvo ravno tako dobro kakor vi, pa so pri svojem poslu tudi za zabavo skrbeli, niso bili taki trezni in suhoparni računarji — ej, udarili so — pa niso pomišljali in marsikak krvav pa zabaven ples so poskrbeli svojim tovaršem!“

„Tako —?“ je dejal Silver. „In kje so ti ljudje sedaj? Peter je bil še eden tistih, in umrl je kot berač! — Flint je bil tak in umrl je od ruma! Zabavni ljudje so bili in dobre volje, — pa kje so sedaj?“

„In kadar se jih lotimo, kaj misli-

te, da bomo storili z njimi?“

„To je moj mož!“ je vzkliknil Silver občudovaje. „To je resna beseda! — Torej kaj mislite, da naj naredimo z njimi? Postaviti jih na suho in zapustiti na otoku? — Tako bi bil stari England. Pobiti in poklati jih kot prašiče! Tako bi naredil stari Flint ali pa Bill Bones.“

„Bill Bones je mož za to! Mrtev ne ugriznejo, je dejal. — Mrtev je pa tudi on in ve stvar sedaj iz lastne izkušnje! Divjak je bil Bill, divjak prve vrste!“

„Zares, divji človek! — Toda poslušajte! Dober človek sem, blaga duša, pravijo. Ampak to pot je zadeva resna. Dolžnost je dolžnost. In zato je moj sklep: smrt! — Ko bom kedaj imeniten mož in se bom vozil v kočiji, nočem, da bi mi nekega lepega dne eden ali drugi teh-le gospodov tu-le v kabini spodaj prišel iznenada in nepoklican na dom ter me motil v mojem mirnem življenju. — Počakajmo, pravim, in ko pride čas — pod nož z njimi!“

„John!“ je vzkliknil čolnar, „ti ste mož!“

„Se vse bolj me bodele hvalili, ko

bo stvar izvršena! — Ampak ene, a zahtevam za-se — tistega Trelawneya — odtrgal mu bom nlegovo telečjo glavo s temi-le svojimi rokami! — Dick! Skočite, dobri prijatelji, pa mi prinesite eno jabelko, čisto suho grlo že imam!“

Lahko si mislite, kak strah me je popadel! Skočil bi bil iz sode in pobegnil, če bi bil imel moči. Toda nege so mi odpovedale in srce mi je zastalo.

Slisal sem, kako je Dick počasi stajal — — — Pa nekdo ga je morda zadržal in Israel Hands je rekel:

„Ej, pusti sod! Skoda za zobe, da bi se jih kvarili s tisto kiselno! — Rajši si privoščimo požirek ruma.“

„Dick“, je rekel Silver, „zaupam vam! — Sicer pa, vedite, da imam do bro zmerjeno, koliko ga je še v sode! Tu-le je ključ, natočite nam ga vrček in prinesite!“

Tresel sem se od strahu, pa kajub temu se mi je zasvetilo, odkod bi bil utegniti dobivati Arrow svojo opojno pijaco, ki ga je nazadnje uničila.

Dick je šel po rum, Israel Hands pa je med tem neprestano kularju nekaj sepetal na uho.